

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Εξελικτική Ψυχολογία

Ενότητα 4: Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της
βρεφικής ηλικίας I

Ασημίνα Ράλλη

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Βρεφική Ηλικία

Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά
της βρεφικής ηλικίας

Σχέδιο μαθήματος

- Γιατί μελετούμε τα βρέφη;
- Μέθοδοι αξιολόγησης της συμπεριφοράς των βρεφών
- Κινητική ανάπτυξη – αντανακλαστικά
- Η αντίληψη του βρέφους
- Η αξιολόγηση του νεογέννητου

Σχέδιο μαθήματος (2)

- Τα στάδια γνωστικής ανάπτυξης σύμφωνα με τη θεωρία του Piaget
- Η Μονιμότητα του αντικειμένου στη θεωρία γνωστικής ανάπτυξης του Piaget
 - Η σημασία της μονιμότητας του αντικειμένου
 - Αξιολόγηση της θεωρίας του Piaget

Γιατί μελετούμε τα βρέφη;

Γιατί μελετούμε τα βρέφη ;

Μελετώντας τη συμπεριφορά των βρεφών μπορούμε να:

- εντοπίζουμε «προδρόμους» δεξιοτήτων που θα παρουσιαστούν κατά την ενήλικη ζωή
- εξετάζουμε την ανάπτυξη κοινωνικών διαδικασιών
- εντοπίσουμε τη σημασία των πρώτων εμπειριών για τη μετέπειτα ζωή

Μέθοδοι αξιολόγησης της
συμπεριφοράς των βρεφών

Μέθοδοι αξιολόγησης της συμπεριφοράς των βρεφών

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αφού τα βρέφη δεν μπορούν να μιλήσουν

ΠΩΣ

καταλήγουμε να συνάγουμε συμπεράσματα για το τι σκέφτονται και το πώς αισθάνονται;;

Μέθοδοι αξιολόγησης της συμπεριφοράς των βρεφών (2)

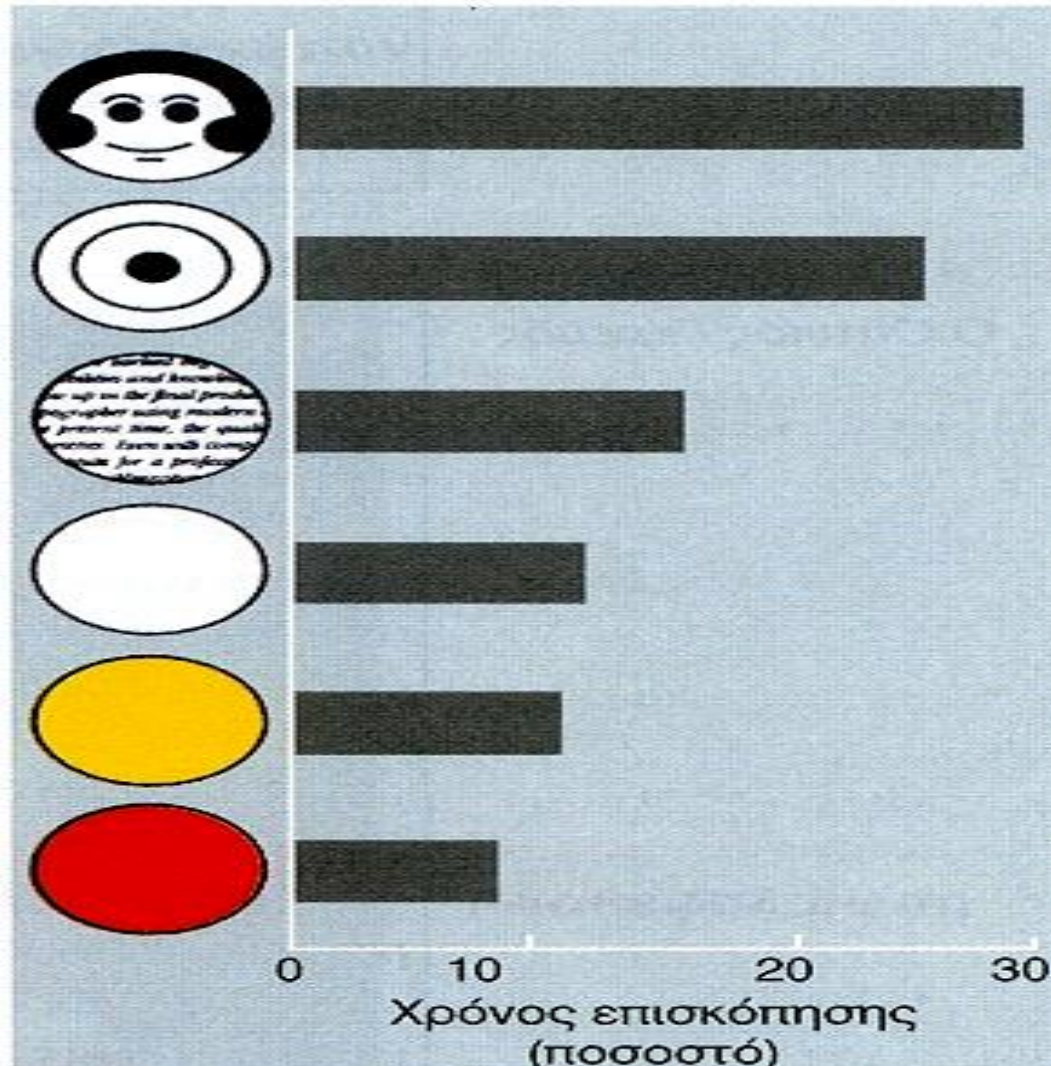
- 1. Preferential looking paradigm** - «Παράδειγμα του προτιμητέου κοιτάγματος»
- 2. Habituation Paradigm** – «Παράδειγμα εξοικείωσης»
- 3. Familiarisation Paradigm** – «Παράδειγμα εξοικείωσης – Καινοτομίας»
- 4. Conditioning Paradigm** - «Παράδειγμα εξάρτησης»

Preferential looking paradigm - «Παράδειγμα του προτιμητέου κοιτάγματος»

Οι οπτικές προτιμήσεις των βρεφών

Η κινητική ανάπτυξη στα βρέφη

Η κινητική ανάπτυξη

- Έμβρυο: μαζικές κινήσεις → Νεογέννητο: μερικές και εξειδικευμένες
- Τα αντανακλαστικά μειώνονται ΚΑΙ αντικαθίστανται με σκόπιμες κινήσεις
- Κινητικές δεξιότητες:
 - Αδρές κινητικές δεξιότητες
 - Λεπτές κινητικές δεξιότητες
 - Επίσης οι κινήσεις του βρέφους ταξινομούνται σε:
 - γενικές κινήσεις
 - εξειδικευμένες κινήσεις

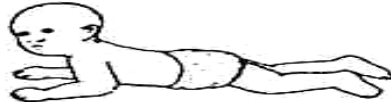
Κινητική ανάπτυξη

Άρση σαγονιού

1ος μήνας

Άρση στήθους

2ος μήνας

Κάθεται υποβασταζόμενο

4ος μήνας

Κάθεται μόνο του

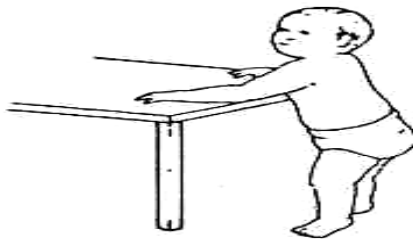
7ος μήνας

Στέκεται υποβασταζόμενο

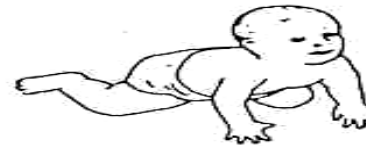
8ος μήνας

Σκέκεται στηριζόμενο σε έπιπλα

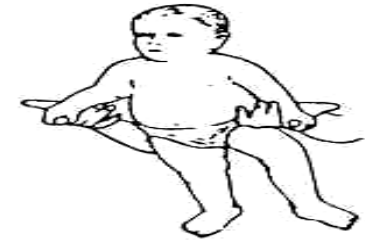
9ος μήνας

Έρπει

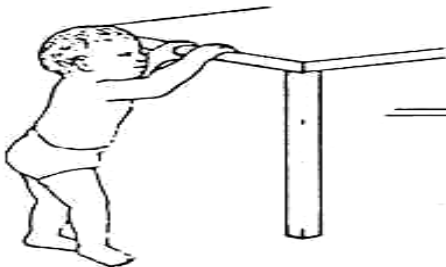
10ος μήνας

Περπατά οδηγούμενο

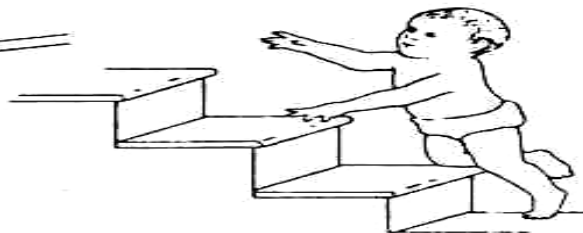
11ος μήνας

Ανασηκώνεται στηριζόμενο σε έπιπλα

12ος μήνας

Ανεβαίνει σκαλοπάτια

13ος μήνας

Στέκεται όρθιο

14ος μήνας

Περπατάει μόνο του

15ος μήνας

Τι είναι τα αντανακλαστικά: Περιγραφή, Αναπτυξιακή πορεία, Σημασία

- Babinski
- Αναπνοή
- Μπουσούλημα
- Βλεφαρισμός
- Δαρβίνειο αντανακλαστικό ή αντανακλαστικό της σύλληψης

Τι είναι τα αντανάκλαστικά: Περιγραφή, Αναπτυξιακή πορεία, Σημασία (2)

- Μοο ή Αντανάκλαστικό του «αγκαλιάσματος»
- Αναζήτηση
- Βηματισμός
- Πιπίλισμα

Τι είναι τα αντανακλαστικά: Περιγραφή, Αναπτυξιακή πορεία, Σημασία (3)

- Κατάποση
- Κόρη του ματιού
- Κινήσεις κολύμβησης

Η αντίληψη στα βρέφη

Η αντίληψη του βάθους (οπτικός γκρεμός)

- Η αντίληψη του βάθους είναι πολύ σημαντική για την ασφάλεια του αναπτυσσόμενου βρέφους.
- Gibson & Ward (1960)

Η αντίληψη του βάθους (οπτικός γκρεμός, 2)

Τα στάδια της γνωστικής ανάπτυξης
σύμφωνα με τη θεωρία του Piaget

Τα στάδια της γνωστικής ανάπτυξης

1) Γέννηση – 2 ετών : Αισθησιοκινητική περίοδος:

- Επιτελείται συντονισμός των αισθητηριακών αντιλήψεων και των απλών κινητικών συμπεριφορών.
- Αναγνωρίζουν την ύπαρξη ενός κόσμου έξω από αυτόν και συναλλάσσονται με αυτόν σκόπιμα.

Τα στάδια της γνωστικής ανάπτυξης (Piaget)

2) 2 – 6 ετών → Προσυλλογιστική / Προενεργητική περίοδος:

- Χρήση συμβόλων για την αναπαράσταση της πραγματικότητας και του εαυτού τους.
- Δυσκολεύονται να ξεχωρίσουν τη δική τους άποψη από την άποψη των άλλων
- Παρασύρονται συχνά από την επιφανειακή εμφάνιση
- Συγχέουν αιτιώδεις σχέσεις

Τα στάδια της γνωστικής ανάπτυξης (Piaget)

3) 6 – 11 ετών: Περίοδος της Συγκεκριμένης σκέψης ή Ενεργητικής νόησης:

- Συνδυάζουν, ξεχωρίζουν κατατάσσουν και μετασχηματίζουν αντικείμενα και πράξεις

Τα στάδια της γνωστικής ανάπτυξης (Piaget)

4) 11 – 15 : Περίοδος της Αφαιρετικής σκέψης ή Τυπικής νόησης:

- Ικανότητα συστηματικής σκέψης όλων των λογικών σχέσεων ενός προβλήματος

Υποστάδια της αισθησιοκινητικής
περιόδου

Η αισθησιοκινητική περίοδος

Η αισθησιοκινητική περίοδος διακρίνεται σε 6 υποστάδια.

- **Υποστάδιο 1:** Απλά αντανακλαστικά (από τη γέννηση μέχρι τον 1ο μήνα)
- **Υποστάδιο 2:** Πρώτες συνήθειες και πρωτογενείς κυκλικές αντιδράσεις (1ος – 4ος μήνας)

Η αισθησιοκινητική περίοδος (2)

- **Υποστάδιο 3:** Δευτερογενείς κυκλικές αντιδράσεις (4ος – 8ος μήνας)
- **Υποστάδιο 4:** Συντονισμός δευτερογενών κυκλικών αντιδράσεων (8ος – 11ος μήνας)
- **Υποστάδιο 5:** Τριτογενείς ανακυκλωτικές / κυκλικές αντιδράσεις (12ος – 18ος μήνας)
- **Υποστάδιο 6:** Οι απαρχές της σκέψης (18ος – 24ος μήνας)

Η Μονιμότητα του αντικειμένου στη
θεωρία γνωστικής ανάπτυξης του Piaget

Μονιμότητα του αντικειμένου στη θεωρία γνωστικής ανάπτυξης του Piaget

Ορισμός

Η μονιμότητα του αντικειμένου είναι ένα γνωστικό σχήμα που αποκτούν όλα τα φυσιολογικά παιδιά στην πορεία της νοητικής τους ανάπτυξης. Αφορά την επίγνωση ότι τα αντικείμενα έχουν δική τους υπόσταση, ότι είναι έξω από μας και ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμη και όταν δεν τα βλέπουμε.

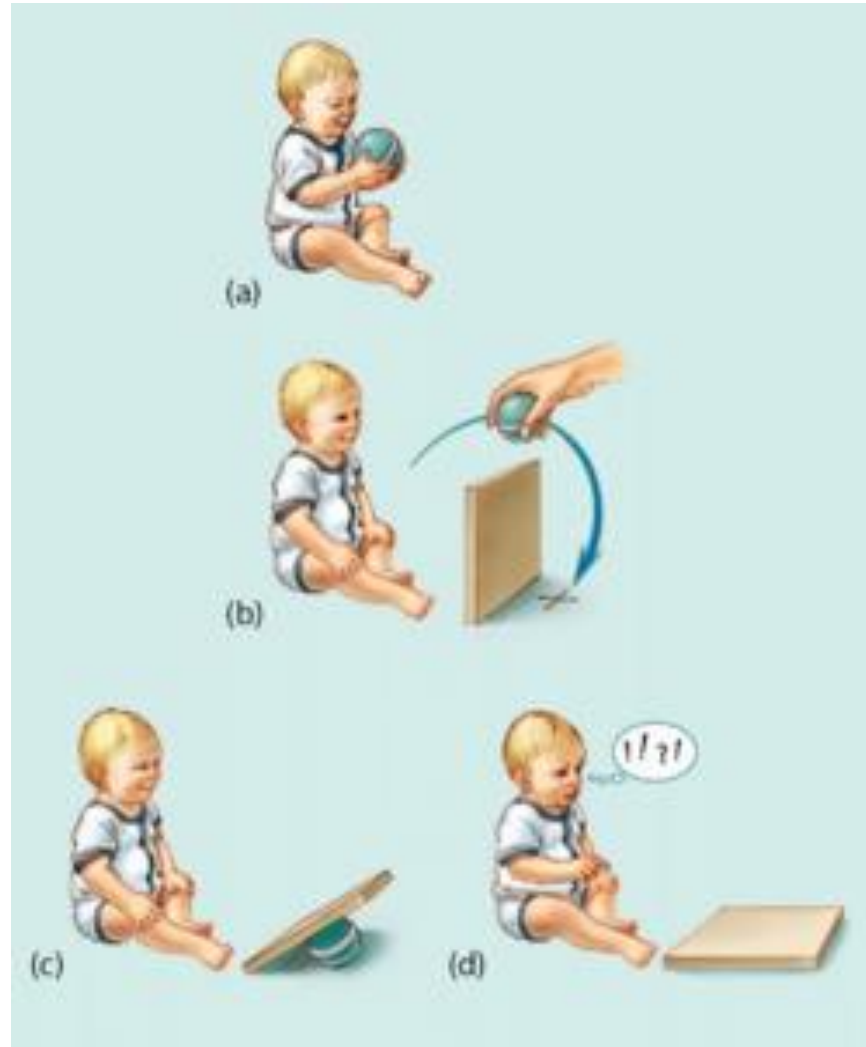

Μονιμότητα του αντικειμένου στη θεωρία γνωστικής ανάπτυξης του Piaget (2)

- Ο Piaget υποστήριξε ότι δεν υπάρχει στα βρέφη πριν φτάσουν στο υποστάδιο 4 της αισθησιοκινητικής τους ανάπτυξης, δηλ. πριν το τέλος του 1ου έτους.
- Στοιχεία που υποστηρίζουν την άποψη του Piaget προέρχονται από παρατηρήσεις βρεφών.

Μονιμότητα του αντικειμένου: Η δοκιμασία του Piaget

Τα στάδια της Μονιμότητας του
αντικειμένου σύμφωνα με τον Piaget

Τα στάδια της Μονιμότητας του αντικειμένου σύμφωνα με τη θεωρία του Piaget

- **Στάδιο 1 και 2 (γέννηση – 4 μηνών)**

Τα νεογέννητα βρέφη παρακολουθούν με το βλέμμα ένα κινούμενο αντικείμενο. Σε ηλικία 4 μηνών εξακολουθούν να κοιτάζουν επίμονα προς την κατεύθυνση που είδαν τι αντικείμενο για τελευταία φορά.

- **Στάδιο 3 (4 – 8 μηνών)**

Τα αντικείμενα που εξαφανίζονται τελείως ξεχνιούνται εύκολα και η επανεμφάνισή του ίδιου αντικειμένου σε διαφορετική θέση δεν προκαλεί εμφανή έκπληξη. Όταν όμως τα αντικείμενα είναι εν μέρει μόνο κρυμμένα, τα βρέφη προσπαθούν να τα φτάσουν.

Τα στάδια της Μονιμότητας του αντικειμένου σύμφωνα με τη θεωρία του Piaget (2)

- **Στάδιο 4 (8 – 12 μηνών)**

Τα βρέφη αρχίζουν να παρουσιάζουν τις πρώτες ενδείξεις ότι τα αντικείμενα υπάρχουν ακόμη κι όταν δεν τα βλέπουν.

Τα στάδια της Μονιμότητας του αντικειμένου σύμφωνα με τη θεωρία του Piaget (3)

- **Στάδιο 5 (12 – 18 μηνών)**

Τα βρέφη θα ψάξουν για ένα αντικείμενο αφού το δουν να μετακινείται, αλλά δεν θα ψάξουν αν το αντικείμενο έχει μετακινηθεί κρυφά.

Τα στάδια της Μονιμότητας του αντικειμένου σύμφωνα με τη θεωρία του Piaget (4)

- **Στάδιο 6 (18 – 24 μηνών)**

Τα βρέφη θα ψάξουν για ένα αντικείμενο, σίγουρα ότι βρίσκεται κάπου εκεί.

Βρίσκουν κρυμμένα αντικείμενα χωρίς να έχουν παρακολουθήσει τη φάση της απόκρυψης.

YouTube- Peek-a-boo & object permanence.mp4

Η Μονιμότητα του αντικειμένου σύμφωνα με άλλους ερευνητές

- Πιο πρόσφατα πειράματα δείχνουν ότι τα βρέφη καταλαβαίνουν τη μονιμότητα του αντικειμένου πολύ νωρίτερα απ' όσο υπέθεσε ο Piaget.
- Γιατί;

Η σημασία της μονιμότητας του αντικειμένου

- Προσφέρει στο βρέφος ασφάλεια ότι οι γονείς του συνεχίζουν να υπάρχουν, ακόμη και όταν δεν βρίσκονται στο ίδιο δωμάτιο.
- Ενισχύει την αυξανόμενη διεκδικητικότητα του βρέφους.

Τέλος ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ασημίνα Ράλλη 2015. Ασημίνα Ράλλη. «Εξελικτική Ψυχολογία. Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της βρεφικής ηλικίας Ι». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/PPP1>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

"Η δομή και οργάνωση της παρουσίασης, καθώς και το υπόλοιπο περιεχόμενο, αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία της συγγραφέως και του Πανεπιστημίου Αθηνών και διατίθενται με άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή Έκδοση 4.0 ή μεταγενέστερη.

Οι εικόνες/φωτογραφίες που περιέχονται στην παρουσίαση αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία τρίτων. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή, αναδημοσίευση και διάθεσή τους στο κοινό με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς τη λήψη άδειας από τους δικαιούχους. "

